

Preoperativa undersökningar inför operation på anestesikliniken

Gäller för: Anestesikliniken

Utförs på: Operationsenheten Ljungby, Operationsenheten Växjö

Faktaägare: Anna-Marit Löfmark, medicinskt ledningsansvarig läkare
operationsenheten Växjö

Gunnar Lindberg, överläkare anestesikliniken

Nedanstående rutiner är baserade på SFAI nationella riktlinjer

1 Anamnes

2 Status

Inklusive undersökning av hjärta, blodtryck (vuxna) och lungor. Obligatoriskt inför operativa ingrepp med anestesimedverkan.

3 Hälsodeklaration

Lämnas av alla patienter, både i öppen- och slutenvård.

4 Laboratorieprover

- Hb bestäms på alla patienter med vissa undantag:
  - Friska barn inför korta oblodiga ingrepp i narkos
  - Vuxna pat inför oblodiga ingrepp i ledningsanestesi och lokalanestesi
- Övriga kemlab-undersökningar - riktad provtagning med hänsyn till konstaterad eller misstänkt sjukdom eller interfererande farmakologisk behandling. Exempel:
  - *Elektrolytstatus* vid hjärt/kärlsjd, vätskebalansrubbning eller diuretikabehandling.
  - *Koagulationsstatus* (TPK, PK, APTT) vid misstänkt blödningsrubbning eller leversjukdom; antikoagulationsbehandling
  - *Kreatinin/s* vid diabetes eller njurfunktionsrubbning
  - *Glukos/p* vid diabetes

5 Blodgruppering och blodbeställning

Med hänsyn till förväntat behov av blodtransfusion i samband med operation kan planerade ingrepp indelas i fyra riskgrupper eller kategorier:				
Kategori	Förväntat transfusionsbehov	Blodgruppering	BAS-test	Blodbeställning Blod till OP
A	Mycket osannolikt	---	---	---
B	Relativt osannolikt	Ja	---	---
C	Sannolikt	Ja	Ja	---
D	Mycket sannolikt	Ja	Ja	Ja

Blodgruppering utförs lämpligen redan när operation beslutas. I samband med inläggning görs även BAS-test och blod rekvireras vid behov. Se separata riktlinjer för hur ovanstående kategorier skall tillämpas inom respektive opererande klinik.

6 Vilo-EKG

EKG tas på patienter:

- Över 60 år
- Med känd hjärtsjukdom eller kärlsjukdom, även hypertoni
- Med anamnes och/eller status som ger misstanke om hjärt/kärlsjukdom

EKG-undersökning som utförts inom 6 mån behöver ej förnyas preoperativt, såvida inte patientens tillstånd har förändrats.

7 Hjärt-lungröntgen

Hjärt-lungröntgen skall finnas på patient med:

- Misstänkt, ej tidigare känd hjärt- eller lungsjukdom.
- Känd hjärt- eller lungsjukdom, där klinisk indikation finns

Preoperativ hjärt-lungröntgen behöver således inte göras rutinmässigt på patienter över viss ålder eller med känd, adekvat behandlad hjärt- eller lungsjukdom i stabilt skede.

8 Ekokardiografi

Ekokardiografi ska i vissa fall göras preoperativt, t.ex vid kända eller misstänkta svåra klaffvitier och vid svår hjärtsvikt. Detta för att om möjligt optimera hjärtfunktionen preoperativt och även som grund till val av lämplig anestesiform.

9 Lungfunktionsundersökning

Peak flow eller *spirometri*; i vissa fall även *arteriella blodgaser*, utförs på:

- Patienter med kronisk lungsjukdom, som kan förväntas inverka på det pre- och postoperativa förloppet
- Starkt överviktiga patienter

10 Röntgen halsrygg

Röntgen halsrygg skall finnas på patient med:

- RA oavsett planerad anestesiform, om hållpunkter finns för förekomst av artrit och/eller rörelseinskränkning i nacken

11 Specialistkonsultationer

(Medicin-, kardiolog-, infektions-, barnkonsult m.fl.). I tillämpliga fall med frågeställning:

- Är patientens grundsjukdom optimalt behandlad?
- Åtgärder för att få patienten i optimalt skick?
- Speciell information eller rekommendation för patient med ovanlig sjukdom eller behandling?

Referenser:

1. *Preoperativa rutiner*. SBU, Stockholm, maj 1989
2. *Preoperativ utredning. Konsensusuttalande (Med. forskningsrådet, Spri)*. Spritryck 184, Spri, Stockholm, 1989
3. *SFAI riktlinje "Perioperativt anestesiarbete"*